

УТВРЂУЈЕ СЕ да су на главни претрес приступили:

- **заменик тужиоца Веселин Мрдак,**
- **пуномоћници оштећених Наташа Кандић и Славица Јовановић,**
- **сви оптужени и**
- **браниоци адвокати:**
  - **Звонимир Здравковић – бранилац опт. Љубана Деветака,**
  - **Бранкица Мајкић – бранилац опт. Милана Девчића,**
  - **Игор Олујић - бранилац опт. Милана Радојчића,**
  - **Војислав Вукотић - бранилац опт. Жељка Крњајића,**
  - **Бранко Лукић – бранилац оптужених Миодрага Димитријевића и Радована Влајковића, а на овом претресу ће мењати и адв. Ђорђа Калања – браниоца опт. Радисава Јосиповића,**
  - **Гордана Живановић – бранилац опт. Јована Димитријевића,**
  - **Слободан Живковић – бранилац оптужених Саше Стојановића и Драгана Бачића,**
  - **Бранислава Фурјановић – бранилац оптужених Зорана Косијера и Петронија Стевановића,**
  - **Радослав Шошкић – бранилац опт. Александра Николаидиса.**

Суд доноси

РЕШЕЊЕ

Да се главни претрес ОДРЖИ.

Адв. ЈАСМИНА ЖИВИЋ: Извињавам се, Јасмина Живић – бранилац
адв. Дарка Перића.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Да, прескочила сам Вас.

- **Адв. Јасмина Живић – бранилац опт. Дарка Перића.**

Суд доноси

РЕШЕЊЕ

Да се главни претрес ОДРЖИ.

Претрес је ЈАВАН.

Главни претрес се наставља у 09:43 часова.

НАСТАВАК ДОКАЗНОГ ПОСТУПКА

ИСПИТИВАЊЕ СВЕДОКА

СВЕДОК ЈЕЛИЦА ФРАНЧИШКОВИЋ

Испитивање се врши путем видео-конференцијске везе остварене са Жупанијским судом у Вуковару у присуству судије Јадранке Курбел, судијског помоћника Вишег суда у Београду Наде Трипковић.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Добар дан госпођо Франчишковић. Реците ми Ваше личне податке, име оца?

Сведок ЈЕЛИЦА ФРАНЧИШКОВИЋ: Мато.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Шта сте Ви по занимању?

Сведок ЈЕЛИЦА ФРАНЧИШКОВИЋ: Миролњеник.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Ваша адреса?

Сведок ЈЕЛИЦА ФРАНЧИШКОВИЋ: Ловас, Млинска 9-а.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Које године сте рођени?

Сведок ЈЕЛИЦА ФРАНЧИШКОВИЋ: 1941. године.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Где сте рођени?

Сведок ЈЕЛИЦА ФРАНЧИШКОВИЋ: У Ловасу.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА:

Сведок ЈЕЛИЦА ФРАНЧИШКОВИЋ, од оца Мате, пензионер, са пребивалиштем у Ловасу, улица Млинска бр.9-а, рођена 1941. године у Ловасу.

Ја ћу Вам прочитати која су лица овде оптужена па ћете рећи суду да ли сте у неком сродству или у некој завади са њима - Љубан Деветак, Милан Девчић, Милан Радојчић, Жељко Крњајић, Миодраг Димитријевић, Дарко Перић, Радован Влајковић, Радисав Јосиповић, Јован Димитријевић, Саша Стојановић, Драган Бачић, Зоран Косијер, Петроније Стевановић, Александар Николаидис?

Сведок ЈЕЛИЦА ФРАНЧИШКОВИЋ: Не, нисам у сродству.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА:

Са оптуженима несродна, није у завади.

Бићете саслушани као сведок, као сведок сте дужни истину да говорите, давање лажног исказа је кривично дело. Пре него што кренете да дајете исказ положићете заклетву понављајући ове речи које ја изговорим. Заклињем се.

Сведок ЈЕЛИЦА ФРАНЧИШКОВИЋ: Заклињем се.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Да ћу о свему. Да ли ме чујете? Да ћу о свему.

Сведок ЈЕЛИЦА ФРАНЧИШКОВИЋ: Да ћу о свему.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Што пред судом будем питана.

Сведок ЈЕЛИЦА ФРАНЧИШКОВИЋ: Што пред судом будем питана.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Говорити само истину.

Сведок ЈЕЛИЦА ФРАНЧИШКОВИЋ: Говорити само истину.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: И да ништа од онога што ми је познато.

Сведок ЈЕЛИЦА ФРАНЧИШКОВИЋ: И да ништа од онога што ми је познато.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Нећу прећутати.

Сведок ЈЕЛИЦА ФРАНЧИШКОВИЋ: Нећу прећутати.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА:

**Опоменућа, упозорена, а након полагања заклетве,
изјављује:**

Пред судом у Београду води се кривични поступак против ових 14 лица због кривичног дела ратни злочин против цивилног становништва. Предмет ове оптужбе је страдање 69 цивила хрватске националности у месту Ловас у десетом и једанаестом месецу 1991. године. Предмет оптужбе је напад на Ловас, противзаконита затварања, мучења, телесна повређивања, убиства цивилног становништва и догађај на минском пољу. Испричаћете суду да ли сте Ви у том периоду били у Ловасу, шта Вам је од овога познато што је предмет оптужбе, да ли имате нека непосредна или евентуално посредна сазнања, да сте нешто чули и да ли је неко од Ваше родбине страдао у тим догађањима? Изволите.

Сведок ЈЕЛИЦА ФРАНЧИШКОВИЋ: Од 10.10.1991. године они су ушли у село. У првом моменту мени је убијена сестра и убијен ми је од сестре муж.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Како се зову реците, ми не знамо њихова имена и презимена, реците како се зову?

Сведок ЈЕЛИЦА ФРАНЧИШКОВИЋ: Бадањак Цецилија и Бадањак Данијел. Њихов син је нешто касније убијен Бадањак Петар. И даље оно то су они јутро улазили и како су ти наишли, где су на кога наишли они су убили. То јутро, тај дан је убијено нешто око 20, 21 особа или 20 убијених, не могу точно рећи али углавном то.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Само мало нека Вам усправе тај микрофон или да бисмо Вас чули јасније. И шта се још дешавало у том периоду, да ли имате још неких сазнања, били сте у селу после?

Сведок ЈЕЛИЦА ФРАНЧИШКОВИЋ: Чујте, после су затварани, убијани, ишли су људи на минско поље, не знам оно све детаље али углавном то је се ушло, то су, кажем људи су убијани на улици, у двориштима.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Добро, ево сад ће странке да Вам постављају питања. Изволите тужиоче.

ЗАМЕНИК ТУЖИОЦА: Госпођо Франчишковић, ја заступам оптужбу у овом поступку. Поставићу Вам неколико питања. Молио Бих Вас да приликом одговора на та питања јасно одвојите оно што сте Ви непосредно видели или чули од онога што сте чули од неког другог и уколико можете да се сетите имена тих људи од кога сте нешто

евентуално чули? Где сте Ви у то време живели и где сте се затекли у моменту напада на Ловас?

Сведок ЈЕЛИЦА ФРАНЧИШКОВИЋ: Ми смо били код куће, у подруму кад су они прошли нашом улицом.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Само ја Вас молим, опет се не чује довољно добро, да ли може нешто или да се појача или тај микрофон?

Сведок ЈЕЛИЦА ФРАНЧИШКОВИЋ: Ми смо, кажем, ми смо били у подруму и ми нисмо излазили вани из подрума, нас нису истерали одмах из подрума, али неке људе су одмах из подрума вадили ван и убијали.

ЗАМЕНИК ТУЖИОЦА: Да ли је то, тај подрум, да ли је то кућа у којој сте Ви живели у Млинској 9-а?

Сведок ЈЕЛИЦА ФРАНЧИШКОВИЋ: Да, да, то је та кућа, ми смо били у нашој кући, нисмо били нигде, били смо у нашем подруму.

ЗАМЕНИК ТУЖИОЦА: Ко је био са Вама у кући у том подруму и колико вас је било?

Сведок ЈЕЛИЦА ФРАНЧИШКОВИЋ: У том подруму смо били ја и мој муж.

ЗАМЕНИК ТУЖИОЦА: Извините, име?

Сведок ЈЕЛИЦА ФРАНЧИШКОВИЋ: Били су наши суседи једни Бакета Лука и Бакета Ката, била је моја снаха, моја мала унучица и још један сусјед.

ЗАМЕНИК ТУЖИОЦА: Можете ли нам рећи име Вашег мужа и име Ваше снахе, име Вашег мужа и име Ваше снахе?

Сведок ЈЕЛИЦА ФРАНЧИШКОВИЋ: Мој муж је Франчишковић Жељко.

ЗАМЕНИК ТУЖИОЦА: А Ваша снаха?

Сведок ЈЕЛИЦА ФРАНЧИШКОВИЋ: Франчишковић Марија.

ЗАМЕНИК ТУЖИОЦА: Претпостављам да кад кажете снаха да је то жена Вашег сина или кога?

Сведок ЈЕЛИЦА ФРАНЧИШКОВИЋ: Да.

ЗАМЕНИК ТУЖИОЦА: Сина који се звао, име сина Вашег? Да ли је Ваш син Златко био са вама у подруму?

Сведок ЈЕЛИЦА ФРАНЧИШКОВИЋ: Не, он је то јутро отишао.

ЗАМЕНИК ТУЖИОЦА: Рекли сте да су они наишли. Да ли сте Ви видели ко је то наишао и ко су то они?

Сведок ЈЕЛИЦА ФРАНЧИШКОВИЋ: Не, ми никога нисмо видели јер смо били у подруму и уопште нисмо излазили док то све није прошло, док та пуцњава није прошла.

ЗАМЕНИК ТУЖИОЦА: А зашто сте ви сишли у порум, шта се догодило пре непосредно него што сте ви сишли у подрум?

Сведок ЈЕЛИЦА ФРАНЧИШКОВИЋ: Па нама је једна сусједа рекла, дојавила да ће бити напад да се склоне и ми смо онда нормално сишли у подрум и нисмо више излазили, да би мени негде око подне јавила од моје сестре сусједа да је убијена Цецилија и да је убијен Данијел.

ЗАМЕНИК ТУЖИОЦА: Хоћете ли нам рећи име те Ваше суседе, комшинице?

Сведок ЈЕЛИЦА ФРАНЧИШКОВИЋ: Лукетић Штефица.

ЗАМЕНИК ТУЖИОЦА: Да ли Вам је она јавила да су?

Сведок ЈЕЛИЦА ФРАНЧИШКОВИЋ: Да, она ми је телефон дојавила да су они убијени.

ЗАМЕНИК ТУЖИОЦА: Да ли Вам је при том рекла где, на који начин и од кога? Да ли Вам је рекла где су убијени сестра и зет, на ком месту и од кога су убијени?

Сведок ЈЕЛИЦА ФРАНЧИШКОВИЋ: Па чујте и они нису знали исто као ни ми од кога кад су и они били у подруму. Само после, кажем, кад је то прошло, кад су изашли ван из подрума онда су видели да су они убијени обадвоје.

ЗАМЕНИК ТУЖИОЦА: Можете ли нам рећи ко је, ако знате, Ивица Франчишковић?

Сведок ЈЕЛИЦА ФРАНЧИШКОВИЋ: Ивица Франчишковић?

ЗАМЕНИК ТУЖИОЦА: Да.

Сведок ЈЕЛИЦА ФРАНЧИШКОВИЋ: То је мој девер, од мога мужа брат.

ЗАМЕНИК ТУЖИОЦА: Шта се догађало након што сте ви изашли из подрума, шта сте видели, чули и шта сте од других евентуално чули шта се то догађа?

Сведок ЈЕЛИЦА ФРАНЧИШКОВИЋ: Догађало се, нисмо се смели кретати улицом, морали смо имати траке на рукаву, морали смо имати бијеле неке крпе, заставе, шта ли, бијело на капији као знак предаје.

ЗАМЕНИК ТУЖИОЦА: А ко вам је рекао, односно или наредио да стављате те траке на руке и да плахтама обележавате капије вашег дворишта?

Сведок ЈЕЛИЦА ФРАНЧИШКОВИЋ: Па то смо исто тако добили дојаву телефоном, јер без тога се не смео кретати.

ЗАМЕНИК ТУЖИОЦА: Да ли сте тог дана видели било кога од Ваших суграђана српске националности, да ли сте било с ким од њих били у неком контакту, разговору, да ли су Вам долазили у кућу?

Сведок ЈЕЛИЦА ФРАНЧИШКОВИЋ: Не.

ЗАМЕНИК ТУЖИОЦА: Да ли је било ко из Ваше куће одведен, да ли сте то видели и да ли сте то чули да је неко од Ваше родбине негде одведен и шта се догађало са тим који су одведени?

Сведок ЈЕЛИЦА ФРАНЧИШКОВИЋ: Па моја сестра је била друга одведена Радочај Марија, али не тога дана него она је била одведена касније, она је била одведена у ноћи, њен син је био одведен, мој муж је био затворен, али то је већ било оно нешто касније, није било тога првога дана.

ЗАМЕНИК ТУЖИОЦА: Да ли знате ко их је одвео и где их је одвео?

Сведок ЈЕЛИЦА ФРАНЧИШКОВИЋ: Па за сестру Радочај Марију за њу не знам ко је по њу дошао јер су по њу дошли навече у 10 сати и одвели су је и била је везана цијелу ноћ она заједно са својим сином Радочај Ђуком, Маџаревић Матом и Филић Манојлом, Емануелом.

ЗАМЕНИК ТУЖИОЦА: Да ли знате где су то били одведени у коју кућу, у који простор?

Сведок ЈЕЛИЦА ФРАНЧИШКОВИЋ: Па они су били у некој, у гаражи у једној кући, само ја сад не знам точно како се та улица зове, то је било у центру села и кажем цијелу ноћ је била везана јер ја сам ујутру дан кад сам изашла ван кренула сам код ње и онда ми је један војник рекао да баке нема, да су је ноћас одвезли, али је каже нису још вратили, да они ништа не знају јер код нас у улици, наша улица је доста кратка, на једној страни улице је био тенк и војска и на другом крају, а без пропусница нисмо могли никуда.

ЗАМЕНИК ТУЖИОЦА: Да ли се сећате како је тај војник изгледао, односно да ли је имао и ако јесте какву униформу?

Сведок ЈЕЛИЦА ФРАНЧИШКОВИЋ: Па не знам, било их је у шареним униформама, било их је у оним војничким униформама, тако да не могу ја баш.

ЗАМЕНИК ТУЖИОЦА: Да ли је Ваш муж одведен и ако јесте када и где?

Сведок ЈЕЛИЦА ФРАНЧИШКОВИЋ: Мој муж је био одведен на 24.12. на наш Бадњак и тамо је био добро претучен и у ствари било је њих јако пуно ту ноћ у том подруму који су сви били претучени.

ЗАМЕНИК ТУЖИОЦА: Да ли сте чули за нека дешавања у наредних десетак дана, значи од момента напада у наредних десетак дана да ли сте чули за неко страдање на неком минском пољу, да ли сте чули нешто о томе и да ли ишта знате о томе?

Сведок ЈЕЛИЦА ФРАНЧИШКОВИЋ: Да, чула сам. На минском пољу је било одведено нешто преко 50, око 50 људи, не знам баш оно точно, давно је то било, а погинуло их је исто тамо на том минском

пољу нешто око 20, 18, 20 људи и ту је био од моје сестре син Радочај Ђука, он је исто био на минском пољу.

ЗАМЕНИК ТУЖИОЦА: Да ли је још неко од ваших или неко кога сте Ви познавали био на том минском пољу?

Сведок ЈЕЛИЦА ФРАНЧИШКОВИЋ: Па био је мој сусед Ходак Мато, он је био на минском пољу, не знам, не могу сад све набројати.

ЗАМЕНИК ТУЖИОЦА: Да ли вам је било ко од тих који су били тамо причао шта се то дешавало непосредно пре минског поља и на самом минском пољу?

Сведок ЈЕЛИЦА ФРАНЧИШКОВИЋ: Па они су ноћ прије тога минског поља били у ловаској задрузи, у дворишту сви затворени, цијелу ноћ су их тамо, каже, тукли, ујтру су их одвели на минско поље да они почисте то минско поље.

ЗАМЕНИК ТУЖИОЦА: Од кога сте Ви то чули?

Сведок ЈЕЛИЦА ФРАНЧИШКОВИЋ: Па чула сам, кажем, од моје сестре син је био исто на минском пољу.

ЗАМЕНИК ТУЖИОЦА: Да ли знате шта се дешавало у Ловасу од момента напада па до тих догађања на минском пољу? Да ли је ту било одвођења неких људи, неког затварања, шта се с њима дешавало, да ли имате Ви нека сазнања о томе?

Сведок ЈЕЛИЦА ФРАНЧИШКОВИЋ: Па чујте, сваки дан је некога, сваког дана су неког одводили. Ја сам исто била на испитивању, нисам била оно да сам била затворена, али су по мене дошли, моја снаха је била затворена једну цијелу ноћ и била је на испитивању.

ЗАМЕНИК ТУЖИОЦА: Где сте били на испитивању, у ком објекту или где сте то ишли, где су вас испитивали?

Сведок ЈЕЛИЦА ФРАНЧИШКОВИЋ: Па ја сам била у нашој опћини, у згради наше опћине, привео ме је Мирко Кесер и Рудић Миленко, а испитивао ме је Рудић Мирко.

ЗАМЕНИК ТУЖИОЦА: О чему су Вас испитивали, шта су то тражили од Вас да им кажете?

Сведок ЈЕЛИЦА ФРАНЧИШКОВИЋ: Па испитивали су ме углавном о мом сину јер мој син је био у полицији па су ме питали где је, шта је, шта је имао од оружја, где му је оружје, углавном тема је то, да би мена крају Рудић питао да ли ми мислимо ићи из Ловаса, да ли ми мислимо иселити се. Онда сам га ја питала а зашто би ми то морали селити, шта смо ми то направили да морамо се селити, а он ми је онда на то одговорио па као ништа само сам вас то тако питао.

ЗАМЕНИК ТУЖИОЦА: Да ли су Вас при том физички малтретирани или на било који начин повређивали?

Сведок ЈЕЛИЦА ФРАНЧИШКОВИЋ: Па нису, не могу рећи да су ме баш тај пута малтретирали, али.

ЗАМЕНИК ТУЖИОЦА: Јесте ли Ви у то време, значи у то време или пре тога познавали неке од Ваших суграђана, конкретно Милана Мићу Девчића?

Сведок ЈЕЛИЦА ФРАНЧИШКОВИЋ: Па познавала сам их све, познавала сам и Деветака и Рудића и Радојчића и Девчића, то су дечки, људи из нашег села.

ЗАМЕНИК ТУЖИОЦА: Да ли сте све те које сте поменули виђали у време тог дана напада на Ловас и тих наредних 10-15 дана? Да ли сте било кога од њих икад видели?

Сведок ЈЕЛИЦА ФРАНЧИШКОВИЋ: Не, не нисам, једино сам Деветака срела једном на улици и прво питање које ме је питао било је где ми је син. Ја сам рекла да не знам јер он је то јутро отишао с неколицином људи, јер пуно људи је отишло то јутро из села кад је то кренуло тако да и онда је било како не знаш где ти је, како ово.

ЗАМЕНИК ТУЖИОЦА: А да ли је непосредно пре напад на Ловас, да ли имате сазнања да је у Ловасу било неке војска која би бранила Ловас?

Сведок ЈЕЛИЦА ФРАНЧИШКОВИЋ: Па чујте неке страже су се организовале и све, али то је све било не знам, јер наши људи су били тад слабо наоружани, то није било неког великог оружја да су се они могли баш, да би могли бранити село.

ЗАМЕНИК ТУЖИОЦА: Да ли сте у то време било када срели Милана Радојчића, Милана Девчића или Жељка Крњајића ако сте их познавали?

Сведок ЈЕЛИЦА ФРАНЧИШКОВИЋ: Па Милана Радојчића сам једном свега срела и то не знам негде су ишли, прошао је кроз моје двориште јер кренули су код мог суседа Ходака, али је била капија затворена, закључана, па су прошли кроз моје двориште преко башче и ишли код њега у кућу.

ЗАМЕНИК ТУЖИОЦА: Да ли је он био сам или је било са њим још неколико људи?

Сведок ЈЕЛИЦА ФРАНЧИШКОВИЋ: Па био је он и био је још један исто Ловашчан Ђуро Продановић.

ЗАМЕНИК ТУЖИОЦА: Да ли су били у униформи или су били у цивилној одећи? Да ли су носили униформу тада некакву или су тада били у цивилној одећи? Тада кад сте их видели да ли су били у некој војној униформи или у цивилној одећи?

Сведок ЈЕЛИЦА ФРАНЧИШКОВИЋ: Били су у војној униформи, шареној војној униформи, та маскирна, шта ја знам како се то звало.
ЗАМЕНИК ТУЖИОЦА: Јесу ли имали оружје код себе да ли сте приметили?

Сведок ЈЕЛИЦА ФРАНЧИШКОВИЋ: Да.

ЗАМЕНИК ТУЖИОЦА: Коју врсту оружја ако то препознајете?

Сведок ЈЕЛИЦА ФРАНЧИШКОВИЋ: То су биле неке пушке, а какве су то пушке, ја се у оружје уопће не разумем и не знам.

ЗАМЕНИК ТУЖИОЦА: Да ли сте том приликом на било који начин контактирали, да ли су Вам нешто рекли или Ви њима?

Сведок ЈЕЛИЦА ФРАНЧИШКОВИЋ: Не. Прошли су само кроз двориште и ништа нису рекли ни добар дан ни здраво, ни ово, нит ништа.

ЗАМЕНИК ТУЖИОЦА: У које време је то било и ако се ограничимо на датум када је био напад и рецимо ово догађање на минском пољу, да ли је то било између та два догађања кад сте их Ви видели?

Сведок ЈЕЛИЦА ФРАНЧИШКОВИЋ: Па не знам, није то било на дан напада, то је било касније можда не знам колико времена. Дуго је то прошло времена, не може се то баш све памтити.

ЗАМЕНИК ТУЖИОЦА: Да ли знате шта су у то време били, да ли сте чули, или да ли имате неко сазнање да је Љубан Деветак, Милан Девчић, Радојчић и Крњајић ко су били, шта су били у селу, да ли су имали некакве функције?

Сведок ЈЕЛИЦА ФРАНЧИШКОВИЋ: Па они су били главни у селу. Што год је требало све је ишло преко Деветака и преко њих. Сјећам се добро један војник који је био из Ваљева да је он нама рекао «Ми вам људе не убијамо, ми вам куће не палимо, то вам раде ваши мјештани».

ЗАМЕНИК ТУЖИОЦА: Кад сте већ рекли паљење кућа, да ли се догађало у то време да се куће пале или пљачкају и да се узима нешто из тих кућа?

Сведок ЈЕЛИЦА ФРАНЧИШКОВИЋ: Па куће су се палиле, мога једног суседа преко пута мене је кућа изгорела исто онако неког краћег времена је била запаљена које сам, што сам ја видела.

ЗАМЕНИК ТУЖИОЦА: Да ли сте се ви тих дана слободно кретали по селу или сте углавном проводили време код куће?

Сведок ЈЕЛИЦА ФРАНЧИШКОВИЋ: Па не знам.

ЗАМЕНИК ТУЖИОЦА: Да ли сте чули за, да ли постоји у селу некаква, некакви затвори где се људи доводе и саслушавају, малтретирају, муче?

Сведок ЈЕЛИЦА ФРАНЧИШКОВИЋ: Да, били су затворени у нашој опћини, ту је био један, ту има један велики подрум испод те зграде и ту су били, ту је био мој муж затворен, не само он, ту је било њих једно не знам, мислим двадесетак.

ЗАМЕНИК ТУЖИОЦА: Да ли знате где је била лоцирана, смештена локална полиција, милиција?

Сведок ЈЕЛИЦА ФРАНЧИШКОВИЋ: Па локална полиција је била исто ту у центру села, то је била кућа од неког Боре Кесера који није био у то време код куће, он није ни страдао ту, он је био у Немачкој, годинама ради у Немачкој, ту у његовој кући ту је био затвор и ту је била полиција.

ЗАМЕНИК ТУЖИОЦА: Да ли знате како су сахрањени Ваша сестра Цецилија и њен муж Данијел и када?

Сведок ЈЕЛИЦА ФРАНЧИШКОВИЋ: Они су сахрањени 21.03.1998. године кад је била велика сахрана у Ловасу.

ЗАМЕНИК ТУЖИОЦА: Не, него непосредно након тих догађања у моменту након напада на Ловас, значи када су страдали непосредно након тога да ли знате где су и на који начин сахрањени?

Сведок ЈЕЛИЦА ФРАНЧИШКОВИЋ: Они су сахрањивани, то је на нашем гробљу, био је ископан један велики канал гдје су они њих све одвозили и тамо су их само затрпали. И после ексхумације они су били сахрањени кажем 21.03.'98.

ЗАМЕНИК ТУЖИОЦА: Да ли знате како је страдао Петар, ако сам добро разумео, то је син ваше сестре. Петар Бадањак, да ли знате како је страдао Петар Бадањак, мислим да је ако сам добро разумео син ваше сестре?

Сведок ЈЕЛИЦА ФРАНЧИШКОВИЋ: Да, да, па не знам, он је убијен исто, јер он је исто то јутро био отишао, били су, људи су отишли у поље, после кад је чуо да су му убили оца и матеру он се вратио кући, пријавио се, оној, онда једно време је радио тамо и касније је убијен. Е сад ја стварно никад не знам гдје ни како.

ЗАМЕНИК ТУЖИОЦА: Да ли сте ви од било кога уопште чули конкретно да вам је неко испричао на који начин и где је смртно страдао неко од ваших мештана које сте ви сасвим сигурно, готово све познавали? За неки конкретан случај да вам је неко испричао како је страдао неко од ваших мештана, мучен, убијен на минском пољу или било на који други начин.

Сведок ЈЕЛИЦА ФРАНЧИШКОВИЋ: Па није, ето кажем сестра и шогор су ми убијени у дворишту, њихов Перо, Петар је убијен

негдје, не знам, да ли на минском пољу, више не знам, или у некој гаражи, стварно не знам.

ЗАМЕНИК ТУЖИОЦА: Хвала немам више питања.

Адв.ЗВОНИМИР ЗДРАВКОВИЋ: Рекли сте да сте једном срели Деветака, је ли то било на улици?

Сведок ЈЕЛИЦА ФРАНЧИШКОВИЋ: Да.

Адв.ЗВОНИМИР ЗДРАВКОВИЋ: Јесте ли се срели случајно или сте имали дојам да тако кажем, да он је вас тражио па сте се тако срели, или је случајно било?

Сведок ЈЕЛИЦА ФРАНЧИШКОВИЋ: Па то је било, ја мислим случајно, јер ја сам ујутру ишла по крух, и он је однекале ишао аутом, одакле не знам. Кад је он мене видио, он је мене, стао је аутом и звао је мене, и прво питање што му је било, нити ме је поздравио, нити ми је нешто рекао, него прво питање му је било «а Јелице гдје ти је син», ја сам рекла не знам, као што и нисам знала, јер ја нисам знала сигурно два мјесеца гдје је он, јер он је радио у полицији, па су их оно пребацивали били су у Вуковару, па су били у Илоку, и он је отишао са тим илочким конвојом, кад је илочки конвој отишао из Илока, он је отишао онда за Загреб, тако да ја нисам имала никакво сазнање. А он ми је онда одговорио, каже па ви нико ништа не знате. Као ми сви ништа не знамо, знамо а нећемо да кажемо, а ми у ствари нисмо знали јер људи су се разбјежали, отишли, тако да се није баш знало гдје су.

Адв.ЗВОНИМИР ЗДРАВКОВИЋ: Јесте ли имали још неки контакт са њима? Са Деветаком јесте ли имали још неки контакт осим овог?

Сведок ЈЕЛИЦА ФРАНЧИШКОВИЋ: Ја нисам али мој муж и мог мужа сестра, Душанка Франчишковић, они су били два пута код њега на испитивању.

Адв.ЗВОНИМИР ЗДРАВКОВИЋ: Код њега?

Сведок ЈЕЛИЦА ФРАНЧИШКОВИЋ: Да.

Адв.ЗВОНИМИР ЗДРАВКОВИЋ: А када су били?

Сведок ЈЕЛИЦА ФРАНЧИШКОВИЋ: Па не бих знала рећи неке датуме, али било је и он је мом мужу рекао, као ето ти сад радиш ту у Задруги, па ти не мораш ић, да би га после кажем, након тога затворили на Бадњак, претукли и као сутрадан имаш аутобуса из Ловаса и сели се.

Адв.ЗВОНИМИР ЗДРАВКОВИЋ: Рекли сте да Љубан и ови други мештани, да су они били главни. На основу чега сте то закључили?

Сведок ЈЕЛИЦА ФРАНЧИШКОВИЋ: Па закључили смо по томе, што год је требало све се питало Љубана.

ЗАМЕНИК ТУЖИОЦА: На пример?

Сведок ЈЕЛИЦА ФРАНЧИШКОВИЋ: Ако што, оно, а чак он и сам је рекао да је он сада главни у Ловасу.

Адв.ЗВОНИМИР ЗДРАВКОВИЋ: Па добро, рекли сте да се за све морао питати, зашта на пример, наведите две ствари? Је ли он био председник опћине?

Сведок ЈЕЛИЦА ФРАНЧИШКОВИЋ: Па не знам, он је.

Адв.ЗВОНИМИР ЗДРАВКОВИЋ: Да ли је био председник Месне заједнице?

Сведок ЈЕЛИЦА ФРАНЧИШКОВИЋ: Он је наводно био директор Задруге, па је се крило све иза тога.

Адв.ЗВОНИМИР ЗДРАВКОВИЋ: А зашто кажете наводно. Да ли је био или није, по вама? Је ли био председник задруге? Молим?

Сведок ЈЕЛИЦА ФРАНЧИШКОВИЋ: Па наравно да је био.

Адв.ЗВОНИМИР ЗДРАВКОВИЋ: Не, али рекли сте наводно.

Сведок ЈЕЛИЦА ФРАНЧИШКОВИЋ: Па рекла сам наводно зато што ја то нисам точно знала, него тако су људи говорили, ја.

Адв.ЗВОНИМИР ЗДРАВКОВИЋ: Па јесу ли пуцали неки топови по селук 10.ујутру, пре напада?

Сведок ЈЕЛИЦА ФРАНЧИШКОВИЋ: Па топови су пуцали, две куће од моје, две куће иза моје куће је била стационарирана као, не знам, да ли је то била војска, да ли су то били територијалци, на једном крају улице и на другом крају улице стајао је топ, и то је пуцало.

Адв.ЗВОНИМИР ЗДРАВКОВИЋ: Па да ли мислите да је Љубан био командант те војске рецимо, тих топова, командир, командант, како се каже? Да ли је имао он било какве везе по вама са тим нападом?

Сведок ЈЕЛИЦА ФРАНЧИШКОВИЋ: Па не знам.

Адв.ЗВОНИМИР ЗДРАВКОВИЋ: Је ли било војске у селу иначе?

Сведок ЈЕЛИЦА ФРАНЧИШКОВИЋ: Како мислите, кад?

Адв.ЗВОНИМИР ЗДРАВКОВИЋ: Па било какве војске је ли било у селу?

Сведок ЈЕЛИЦА ФРАНЧИШКОВИЋ: Па било је војске.

Адв.ЗВОНИМИР ЗДРАВКОВИЋ: Реците ми у односу на 10.октобар, када сте ви срели Љубана, после колико дана?

Сведок ЈЕЛИЦА ФРАНЧИШКОВИЋ: Па не знам, не могу ја сад точно рећи, јер то.

Адв.ЗВОНИМИР ЗДРАВКОВИЋ: Јер пре или после страдања на овом минском пољу, ових људи?

Сведок ЈЕЛИЦА ФРАНЧИШКОВИЋ: Прије, прије.

Адв.ЗВОНИМИР ЗДРАВКОВИЋ: А реците ми, рекли сте да су вас обавестили а нисте рекли ко вас је обавестио да мора да носите траке беле и да обележавате ваше куће и да се лично обележавате? Ко вам је то наредио.

Сведок ЈЕЛИЦА ФРАНЧИШКОВИЋ: То ми је рекла моја кћерка, која је била удана за Србина, и они су ми то јавили.

Адв.ЗВОНИМИР ЗДРАВКОВИЋ: А то пре 10., нисте то носили? Је ли то било после 10.10?

Сведок ЈЕЛИЦА ФРАНЧИШКОВИЋ: То је било 10. ваљда, или 11. не знам, углавном знам да су ме звали, мама објеси неку бјелу, нешто бјело на капију.

Адв.ЗВОНИМИР ЗДРАВКОВИЋ: И колико сте дуго то обележавали капију, мислим временски период?

Сведок ЈЕЛИЦА ФРАНЧИШКОВИЋ: Па доста дуго се то морало имати на капији и.

Адв.ЗВОНИМИР ЗДРАВКОВИЋ: Јер вам је познато да је неко евентуално и друго насеље то морало да се обележава а не само Ловас, или мисли сте да то само у Ловасу било?

Сведок ЈЕЛИЦА ФРАНЧИШКОВИЋ: Па мислим да је то било и даље, да то није било само у Ловасу.

Адв.ЗВОНИМИР ЗДРАВКОВИЋ: Јесте ли сигурни или сте тако чули?

Сведок ЈЕЛИЦА ФРАНЧИШКОВИЋ: Па не знам, нисам ја ишла у нека друга села, нисам ја ишла никуд.

Адв.ЗВОНИМИР ЗДРАВКОВИЋ: А јесте ли чули да су биле обележаване на неки начин Хрватске куће и Хрватски грађани? Добро, добро. Пред овај 10., чиме се бавио ваш син, је ли он био полицајац и тада?

Сведок ЈЕЛИЦА ФРАНЧИШКОВИЋ: Оне је био полицајац и сад је полицајац.

Адв.ЗВОНИМИР ЗДРАВКОВИЋ: Је ли живео у Ловасу, или Вуковару или Осијеку, гдје је био?

Сведок ЈЕЛИЦА ФРАНЧИШКОВИЋ: Па живио је у Ловасу али радио је у Вуковару.

Адв.ЗВОНИМИР ЗДРАВКОВИЋ: Па да ли је било неуобичајено питање Љубана како вам је син и где вам је син у таквим временима каква су била? Ако вас неко пита за сина у временима кад се пуца, кад се гине, кад, мислите да је то неуобичајено питање, непријатељско, у конкретном случају?

Сведок ЈЕЛИЦА ФРАНЧИШКОВИЋ: Шта ја знам какво је питање, само знам да је било.

Адв.ЗВОНИМИР ЗДРАВКОВИЋ: Како сте га ви доживели?

Сведок ЈЕЛИЦА ФРАНЧИШКОВИЋ: Па, како.

Адв.ЗВОНИМИР ЗДРАВКОВИЋ: Добро, хвала немам више питања.

Адв.БРАНКИЦА МАЈКИЋ: Добар дан госпођо Франчишковић. Ја ћу вам врло кратко поставити неколико питања, разумем да је тешко да говорите о свему, само да појаснијте неке ствари које сте данас изнели. Када сте говорили о затварању вашег супруга за кога сте определили да је затворен у 12 месецу, ако сам вас добро разумела? Сведок ЈЕЛИЦА ФРАНЧИШКОВИЋ: Да, 24.12, да.

Адв.БРАНКИЦА МАЈКИЋ: Говорили сте да је била затворена ваша сестра Радочај Марија па и њен син Ђука Радочај, Емануел Филић, да ли у односу на њих такође говорите о 12. месецу?

Сведок ЈЕЛИЦА ФРАНЧИШКОВИЋ: Хоћете поновит питање?

Адв.БРАНКИЦА МАЈКИЋ: Ђука Радочај, Марија Радочај, Емануел Филић, за које знате да су били затворени?

Сведок ЈЕЛИЦА ФРАНЧИШКОВИЋ: Да.

Адв.БРАНКИЦА МАЈКИЋ: Да ли су и они били затворени у дванаестом месецу када и ваш супруг?

Сведок ЈЕЛИЦА ФРАНЧИШКОВИЋ: Да, али нешто пар дана ваљда, па мој муж је затворен 24.12., а Ђука Радочај он је пуштен валда 23.

Адв.БРАНКИЦА МАЈКИЋ: А да ли знате кад је био затворен можда? Ако можете да се сетите.

Сведок ЈЕЛИЦА ФРАНЧИШКОВИЋ: Па не знам, то је било негдје око 20. 21., стварно не знам, не памтим све те датуме, то је стварно тога било пуно да.

Адв.БРАНКИЦА МАЈКИЋ: Добро. А само још једну ствар, споменули сте да је полиција била смештена у центру села, кућа Боре Кесара и ту је био затвор и ту је била полиција. Ако можете само да ми кажете одакле је вама то познато да је у тој кући био затвор?

Сведок ЈЕЛИЦА ФРАНЧИШКОВИЋ: Па у тој кући је био затвор и сестра је, кажем да је моја сестра била ту затворена, везана заједно с та три дечка, не знам точно јесу ли била три или четири, за тројицу знам али мислим да је био још један.

Адв.БРАНКИЦА МАЈКИЋ: То говорите о Марији Радочај, извините?

Сведок ЈЕЛИЦА ФРАНЧИШКОВИЋ: Молим?

Адв.БРАНКИЦА МАЈКИЋ: Говорите о Марији Радочај, вашој сестри?

Сведок ЈЕЛИЦА ФРАНЧИШКОВИЋ: Марија Радочај, она је била, кажем ту ноћ исто одведена и била је с њима, она је скупа с њима била везана, они су сви били везани једно за друго лисицама.

Адв.БРАНКИЦА МАЈКИЋ: Добро, то је овај 12. месец. Само још једно питање, с обзиром да сте рекли да су вам и неки војници то појаснили, а и ви сте тако изнели да сте за све морали питати Србе. Моје питање, осим оптужених које вам је судија прочитала, чија је имена прочитала значи Деветак, Девчић, Радојчић и Крњајић, да ли сте виђали неке друге мештане, Србе, у време од 10.10. па надаље? Ви сте поменули Рудиће, да ли сте виђали још некога?

Сведок ЈЕЛИЦА ФРАНЧИШКОВИЋ: Па не знам, ја се нисам јако пуно кретала по улици, јер прво нисмо смјели, а друго био је страх, ишло се само ујутру у трговину по крух и више није било шетања, поподне је био полицијски сат.

Адв.БРАНКИЦА МАЈКИЋ: А да ли вам је познато да је било још Срба, мештана у селу у том периоду?

Сведок ЈЕЛИЦА ФРАНЧИШКОВИЋ: Па било је, шта, оно, не знам.

Адв.БРАНКИЦА МАЈКИЋ: И ево по вашој процени да ли је било више мештана или војске, оно што сте ви могли да запазите?

Сведок ЈЕЛИЦА ФРАНЧИШКОВИЋ: А мјештана је било, не знам, није било тако пуно, јер их није ни било у селу тако пуно, а било је, војске је било, не знам јел војска јел.

Адв.БРАНКИЦА МАЈКИЋ: Мислим на униформисана лица, сад не морате да знате коме припадају, али у односу на број мештана, кога је било више?

Сведок ЈЕЛИЦА ФРАНЧИШКОВИЋ: Било је више војске, сад да ли је то баш била војска, или су то биле неке друге формације, не знам.

Адв.БРАНКИЦА МАЈКИЋ: Добро, хвала вам пуно.

Сведок ЈЕЛИЦА ФРАНЧИШКОВИЋ: Ту је био «Душан Силни», ту су били.

Адв.ИГОР ОЛУЈИЋ: Добар дан госпођо Францишковић. Ја ћу исто покушати да вам поставим само пар краћих питања. Када сте говорили о 10.10.'91.године и о нападу на село Ловас, рекли сте да вам је нека од суседа дојавила да ће бити напад.

Сведок ЈЕЛИЦА ФРАНЧИШКОВИЋ: Да.

Адв.ИГОР ОЛУЈИЋ: Да ли можете да се сетите која је то суседа?

Сведок ЈЕЛИЦА ФРАНЧИШКОВИЋ: Па то је била Ана Ходак, ко је њој јавио ја не знам.

Адв.ИГОР ОЛУЈИЋ: А је ли вам се телефоном јавила или како?

Сведок ЈЕЛИЦА ФРАНЧИШКОВИЋ: Не, јер ми смо јако близу и она станује нама преко башче и видела је мог мужа и рекла му је Живко биће напад, каже, јавили су у пола осам. Е сад ко је њој јавио, ко је њој није јавио ја не знам.

Адв.ИГОР ОЛУЈИЋ: А када је то било отприлике, је ли то било тог јутра кад је био напад или? Када је Ана Ходак рекла то вашем супругу, да ли можете да прецизирате време, је ли то вече пре напада, јутро напада?

Сведок ЈЕЛИЦА ФРАНЧИШКОВИЋ: У јутро напада.

Адв.ИГОР ОЛУЈИЋ: У јутро напада?

Сведок ЈЕЛИЦА ФРАНЧИШКОВИЋ: Јутро напада.

Адв.ИГОР ОЛУЈИЋ: Добро. Рекли сте да сте и ви били испитивани од стране Рудића. Да ли можете да прецизирате оквирно, не датум, али период када се то десило, је ли то било непосредно након напада, после минског поља, у децембру месецу када су и ови остали, ваш супруг и сестра испитивани?

Сведок ЈЕЛИЦА ФРАНЧИШКОВИЋ: Па ја мислим да, не знам, стварно не знам, не могу ја сад то све, али ја сам била испитивана, ја мислим то је било после минског поља.

Адв.ИГОР ОЛУЈИЋ: Хвала. И за крај би само, рекли сте да је, ако сам вас добро разумео, да је ваш син Златко отишао из села. Је ли он отишао на дан напада?

Сведок ЈЕЛИЦА ФРАНЧИШКОВИЋ: Да, то јутро.

Адв.ИГОР ОЛУЈИЋ: То јутро. А рекли сте да је он био у милицији и пре напада, је ли тако? Ако сам вас добро разумео.

Сведок ЈЕЛИЦА ФРАНЧИШКОВИЋ: Да.

Адв.ИГОР ОЛУЈИЋ: Добро. Е сад, да ли је он био кући на неком допусту или је био кући са неком јединицом, или како је то изгледало?

Сведок ЈЕЛИЦА ФРАНЧИШКОВИЋ: Он је радио у Вуковару, и кад је то почело, кад је почело на Вуковару то пуцање, и то све у Вуковару шта се издешавало, они су њих пребацили. Једно вријеме су били у Илоку, једно време су били у Товарнику, тако да су они њих, а једно вријеме су чак били у Ловасу.

Адв.ИГОР ОЛУЈИЋ: А ко то, јединица вашег сина или?

Сведок ЈЕЛИЦА ФРАНЧИШКОВИЋ: Па није то била цијела јединица, то је било њих пар људи.

Адв.ИГОР ОЛУЈИЋ: А да ли можете да оцените колико, вероватно вам је син рекао колико је њих, отприлике, да ли је то десетина, вод или како већ?

Сведок ЈЕЛИЦА ФРАНЧИШКОВИЋ: Не, не знам, не знам.

Адв.ИГОР ОЛУЈИЋ: А реците ми само, је ли Ваш син имао неко оружје, да ли је имао униформу?

Сведок ЈЕЛИЦА ФРАНЧИШКОВИЋ: Је.

Адв.ИГОР ОЛУЈИЋ: Је. Шта је имао од оружја, је ли пушку неку имао или како?

Сведок ЈЕЛИЦА ФРАНЧИШКОВИЋ: Не, он је имао валда, мислим само пиштољ, колико ја знам, а за друго не знам.

Адв.ИГОР ОЛУЈИЋ: А да ли је имао униформу неку?

Сведок ЈЕЛИЦА ФРАНЧИШКОВИЋ: Па имао је полицијску униформу.

Адв.ИГОР ОЛУЈИЋ: Полицијску униформу, добро.

Сведок ЈЕЛИЦА ФРАНЧИШКОВИЋ: Да.

Адв.ИГОР ОЛУЈИЋ: И у тој полицијској, ако можете да се сетите, је ли у тој полицијској униформи напустио кућу на дан напада или је?

Сведок ЈЕЛИЦА ФРАНЧИШКОВИЋ: Не знам, не знам.

Адв.ИГОР ОЛУЈИЋ: Добро, хвала, немам више питања.

Адв.ВОЈИСЛАВ ВУКОТИЋ: Госпођо Франчишковић, ако можете само да ми кажете, да ли сте ви у то време видели Жељка Крњајића у Ловасу или не?

Сведок ЈЕЛИЦА ФРАНЧИШКОВИЋ: Па не знам, али мислим да не.

Адв.ВОЈИСЛАВ ВУКОТИЋ: Добро. Само још једно питање, ако можете да кажете. Имате ли ви било каквих сазнања о било каквим активностима Жељка Крњајића у Ловасу у току ових догађања?

Сведок ЈЕЛИЦА ФРАНЧИШКОВИЋ: Па ја не знам, а.

Адв.ВОЈИСЛАВ ВУКОТИЋ: Добро, хвала вам, немам више питања.

Адв.БРАНКО ЛУКИЋ: Дobar дан госпођо Франчишковић. Молим вас да се сконцентришете на сам дан напада или дан након напада на село. Споменули сте тенкове.

Сведок ЈЕЛИЦА ФРАНЧИШКОВИЋ: Да.

Адв.БРАНКО ЛУКИЋ: Да ли сте те тенкове на почетку и на крају ваше улице видели први, други или трећи дан, да ли се сећате?

Сведок ЈЕЛИЦА ФРАНЧИШКОВИЋ: Па не знам јер, први, други дан ми нисмо ни излазили из дворишта јер смо се бојали, јер нисмо смјели, не знам. Углавном ти тенкови су брзо дошли тамо.

Адв.БРАНКО ЛУКИЋ: Углавном већ на почетку су били тенкови. А да ли се сећате колико дуго су остали у селу тенкови, колико сте их ви виђали?

Сведок ЈЕЛИЦА ФРАНЧИШКОВИЋ: Па ти тенкови су остали тамо док ми нисмо, они су били стално тамо док ми нисмо изашли из села, а после не знам.

Адв.БРАНКО ЛУКИЋ: Добро, хвала вам, немам више питања. Хвала вам.

Опт.ЉУБАН ДЕВЕТАК: Дobar дан Јелице, Љубан Деветак оптужени.

Сведок ЈЕЛИЦА ФРАНЧИШКОВИЋ: Да.

Опт.ЉУБАН ДЕВЕТАК: Јелице ти си ишла у школу са мојом старијом сестром, је л' тако?

Сведок ЈЕЛИЦА ФРАНЧИШКОВИЋ: Тако је.

Опт.ЉУБАН ДЕВЕТАК: Да би ишла у школу морали си проћи крај наше куће, је л' тако?

Сведок ЈЕЛИЦА ФРАНЧИШКОВИЋ: Тако је.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Господине Деветак, немојте да сведочите јер ви то често врло радите, изађете ту па ви износите исказ, па онда питате.

Опт.ЉУБАН ДЕВЕТАК: Да ли си Јелице некад улазила у нашу кућу у том периоду?

Сведок ЈЕЛИЦА ФРАНЧИШКОВИЋ: Па ти добро знаш да сам ја долазила код вас увијек и да је твоја сестра долазила увијек код мене.

Опт.ЉУБАН ДЕВЕТАК: Тако је.

Сведок ЈЕЛИЦА ФРАНЧИШКОВИЋ: Јел тако?

Опт.ЉУБАН ДЕВЕТАК: То значи познаш ме од малих ногу, је ли тако?

Сведок ЈЕЛИЦА ФРАНЧИШКОВИЋ: Тако је.

Опт.ЉУБАН ДЕВЕТАК: Да ли си икада чула да сам ја икада имао с неким било какве сукобе, свађе, туче, било са Србима или Хрватима у Ловасу?

Сведок ЈЕЛИЦА ФРАНЧИШКОВИЋ: Е па онда ниси.

Опт.ЉУБАН ДЕВЕТАК: Па до тада, док је, до '91. до 10.октобра, да ли си икада чула да је око мене било, везано било какав екцес, у смислу свађе, туче, кафанске било које, сеоске?

Сведок ЈЕЛИЦА ФРАНЧИШКОВИЋ: Па чуј Љубане, онда је то све ишло другачије.

Опт.ЉУБАН ДЕВЕТАК: Добро.

Сведок ЈЕЛИЦА ФРАНЧИШКОВИЋ: Онда је то све било у реду, до '91., али '91., где сте се ви сви окренули према нама тако да ми нисмо могли ништа.

Опт.ЉУБАН ДЕВЕТАК: Добро. Јелице да ли се сећаш ти кад је отворена трговина у Ловасу, после напада, након колико дана је отворена трговина у Ловасу где си ти могла да купиш крух, како си рекла и остале потрепштине?

Сведок ЈЕЛИЦА ФРАНЧИШКОВИЋ: Па не знам, али ја мислим да је то било одмах.

Опт.ЉУБАН ДЕВЕТАК: Први дан?

Сведок ЈЕЛИЦА ФРАНЧИШКОВИЋ: Па не знам је л' први дан, је л' први дан ја нисам ишла никуда.

Опт.ЉУБАН ДЕВЕТАК: А да ли се сећаш чиме си куповала робу у трговини?

Сведок ЈЕЛИЦА ФРАНЧИШКОВИЋ: Како мислиш с чим сам куповала?

Опт.ЉУБАН ДЕВЕТАК: Са новцем, са нечим другим?

Сведок ЈЕЛИЦА ФРАНЧИШКОВИЋ: Па у почетку мало с новцима, а после са боновима.

Опт.ЉУБАН ДЕВЕТАК: А да ли знаш од када је твој супруг Живко, први пут сад чујем да је Жељко, почео да ради у Задрузи?

Сведок ЈЕЛИЦА ФРАНЧИШКОВИЋ: Па почео је да ради након неколико дана, није баш одмах али.

Опт.ЉУБАН ДЕВЕТАК: Да ли је и прије тих догађања 10.10.1991.радио у Задрузи?

Сведок ЈЕЛИЦА ФРАНЧИШКОВИЋ: Хоћеш поновит питање, нисам те чула?

Опт.ЉУБАН ДЕВЕТАК: Да ли је радио у Задрузи Живко и прије 10.10.'91.године?

Сведок ЈЕЛИЦА ФРАНЧИШКОВИЋ: Па радио, он је стално радио у Задрузи.

Опт.ЉУБАН ДЕВЕТАК: Добро, хвала. А реци ми молим те у трговину када си ишла, јеси ли ти ишла са неким страхом у трговину, да ли си куповала у трговини оно што си хтела, односно што је било у трговини?

Сведок ЈЕЛИЦА ФРАНЧИШКОВИЋ: Па куповала сам оно што ми треба, то је било углавном крух и тако неке ситнице.

Опт.ЉУБАН ДЕВЕТАК: А реци ми да ли се сећаш ко је радио у трговини?

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Господине Деветак, ја вас молим то никакве, с којим делом предмета оптужбе повезујете ко је радио у трговини?

Опт.ЉУБАН ДЕВЕТАК: Па госпођо председнице, ми смо имали овде људи који су говорили да су најпре куповали Срби у трговини па тек онда су могли да купе Хрвати, значи.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Је ли то нешто, је ли то тужилац ставио у оптужницу да у трговини и тако даље?

Опт.ЉУБАН ДЕВЕТАК: Па ја то схватам као дискриминацију која није постојала.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Уосталом кад будете дошли на доказне предлоге, оно што сматрате предложите. Немојте овде сведоке да

оптерећујете с таквим питањима, питајте за ово што је предмет оптужбе а што ви евентулаано сматрате да има везе са вама.

Опт.ЉУБАН ДЕВЕТАК: Добро. Јелице, да ли се можеш сетити тог што си рекла кад си ме срела да сам ти се ја обратио. На којем раскршћу је то било?

Сведок ЈЕЛИЦА ФРАНЧИШКОВИЋ: Молим?

Опт.ЉУБАН ДЕВЕТАК: На којем раскршћу смо се ми срели?

Сведок ЈЕЛИЦА ФРАНЧИШКОВИЋ: Па срели смо се на раскршћу код некад Штрпчеве куће знаш, кад ти кажем тако боље ћеш знат него да ти кажем код твог јатана.

Опт.ЉУБАН ДЕВЕТАК: Е одлично, одлично, јесте, тако је било.

Сведок ЈЕЛИЦА ФРАНЧИШКОВИЋ: Тако било.

Опт.ЉУБАН ДЕВЕТАК: Јесте, и ја сам ишо пешице а не аутом, је ли тако?

Сведок ЈЕЛИЦА ФРАНЧИШКОВИЋ: Аутом си ишо, аутом си ишо, ауто је стао.

Опт.ЉУБАН ДЕВЕТАК: Добро.

Сведок ЈЕЛИЦА ФРАНЧИШКОВИЋ: И изашо си из аута.

Опт.ЉУБАН ДЕВЕТАК: А реци ми Јелице, јеси ли се ти мене плашила кад смо се срели?

Сведок ЈЕЛИЦА ФРАНЧИШКОВИЋ: Плашила сам те се, управо сам те се плашила јер су о теби кружиле тако ружне приче да си био баук тема.

Опт.ЉУБАН ДЕВЕТАК: Па ја нисам то приметио да си се плашила.

Сведок ЈЕЛИЦА ФРАНЧИШКОВИЋ: Не да сам те се плашила само ја, плашили су те се сви људи у селу.

Опт.ЉУБАН ДЕВЕТАК: Па је ли у исто време кад је твој муж Живко радио у Задрузи у Ловасу, радио и твој зет Грковић?

Сведок ЈЕЛИЦА ФРАНЧИШКОВИЋ: Да.

Опт.ЉУБАН ДЕВЕТАК: Обзиром да је Грковић Србин, чему си се ти имала плашит Срба, били сте у добрим односима колико ја знам?

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Није рекла она да се плашила Срба, него вас.

Опт.ЉУБАН ДЕВЕТАК: Добро, промијенићу питање госпођо председнице, хвала вам. Да ли је Грковић теби преносио, да ли је преносио да сам ја страх и трепет у селу?

Сведок ЈЕЛИЦА ФРАНЧИШКОВИЋ: Не.

Опт.ЉУБАН ДЕВЕТАК: Него?

Сведок ЈЕЛИЦА ФРАНЧИШКОВИЋ: Не. Грковић никад о теби ништа није рекао, само знаш шта ми је рекао, рекао ми је да си му рекао

да би могао остат без главе зато што је један Хрват код њега једну ноћ преспавао.

Опт.ЉУБАН ДЕВЕТАК: Реци ми Јелице, можеш ли рећи кад је то Живко био код мене у односу на датум иселења вашег из Ловаса, односно у односу на 24.децембар '91.године?

Сведок ЈЕЛИЦА ФРАНЧИШКОВИЋ: Не, не могу ти рећ датум јер не знам.

Опт.ЉУБАН ДЕВЕТАК: Не, не датум, колико дана, пар дана, више дана?

Сведок ЈЕЛИЦА ФРАНЧИШКОВИЋ: Не знам, знам да је био код тебе и да то није било дуго, да је био затворен, да је био пребијен и да је добио наредбу да други дан мора изаћ из села.

Опт.ЉУБАН ДЕВЕТАК: Реци ми да ли је Живко примао плату за то што је радио у Задрузи?

Сведок ЈЕЛИЦА ФРАНЧИШКОВИЋ: Бонове.

Опт.ЉУБАН ДЕВЕТАК: Добро. Имам примедбе господо председниче. Само мало да их сложим. Прво трговина је игром случаја стварно стицај околности почела да ради 18.10. ујутру пре догађаја на минском пољу, пре тога није радила. Друго, Живко је стварно био код мене и питао зашто мора да иде из Ловаса, ја наравно нисам знао да му одговорим, то је све било везано за догађаје које су водили ови полицајци које сам раније помињао у својој одбрани, из Србије. А Јелицу јесам ја срео, мислим да сам, скоро сам сигуран да сам ишао пешке ту на том раскршћу, била је жена у црнини због погибије сестре и зета и тако даље и ћутала је, ја сам јој се први обратио и питала ме је она због чега се стално нешто тражи око њезниног сина, реко не знам, валда ти знаш да је био, да је био у полицији, то је. То су примедбе. Хвала.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Реците ми господине Деветак, а шта би са овим њеним сестрићем Петром Бадањком, је ли знате где је он страдао?

Опт.ЉУБАН ДЕВЕТАК: Не, откуд би ја.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Не, добро.

Опт.ЉУБАН ДЕВЕТАК: Молим? Па ја сам човека знао као Живка, ја први пут сам сад сазнао из папира да је Жељко.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Има ли од оптужених још неко питање? Изволите.

Опт.АЛЕКСАНДАР НИКОЛАИДИС: Добар дан. Ви сте рекли у Вашој изјави да сте тог 10.10. били у Млинској улици?

Сведок ЈЕЛИЦА ФРАНЧИШКОВИЋ: Да.

Опт.АЛЕКСАНДАР НИКОЛАИДИС: Да ли Вам је познато да ли је неко погинуо тога дана у Млинској улици?

Сведок ЈЕЛИЦА ФРАНЧИШКОВИЋ: Па тога дана у млинској улици није погинуо нико, тога дана.

Опт.АЛЕКСАНДАР НИКОЛАИДИС: Рекли сте да је у нападу погинуло око 20 људи, како то знате кад сте касније изјавили да прва два дана нисте излазили на улицу уопште?

Сведок ЈЕЛИЦА ФРАНЧИШКОВИЋ: Па све се то после чуло.

Опт.АЛЕКСАНДАР НИКОЛАИДИС: Значи Ви нисте видели?

Сведок ЈЕЛИЦА ФРАНЧИШКОВИЋ: Знате свако је неком, јер мени је убијен сусјед након неког времена, онај, ми смо сви, свако је за некога знао да је то тако ишло и да се то после чуло.

Опт.АЛЕКСАНДАР НИКОЛАИДИС: Добро. Хвала.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Од оптужених нико више нема питања? Добро.

Госпођо Франчишковић рећи ћете ми за овога вашег сестрића Петра Бадањка, с обзиром да је овај Ваш други сестрић Ђука Радочај ишао тамо и био на тој детелини, Ви сте рекли да је био тамо.

Сведок ЈЕЛИЦА ФРАНЧИШКОВИЋ: Да, Ђука је био на минском пољу.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Добро. Је ли Ђука није видео, је ли није причао да је Петра видео тамо на тој детелини и да је страдао на минском пољу?

Сведок ЈЕЛИЦА ФРАНЧИШКОВИЋ: Не знам ја стварно не знам гдје је Петар погинуо, не знам.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Само имате сазнање да је убијен, а је ли имате евентуално сазнање где је његово тело пронађено, пошто смо чули да су неки људи хрватске националности скупљали неке лешеве по селу, је ли знате где је Петрово тело пронађено?

Сведок ЈЕЛИЦА ФРАНЧИШКОВИЋ: Не знам, не знам, тјела су се скупљала.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Реците ми да ли је у селу било неких присилних радова, неких радних обавеза у том периоду када сте Ви били да је неко морао да иде на неке радове, а није хтео да иде на радове?

Сведок ЈЕЛИЦА ФРАНЧИШКОВИЋ: Па углавном сви способни који су били за радит, морали су ићи радит.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Је ли се то односило и на жене и на мушкарце?

Сведок ЈЕЛИЦА ФРАНЧИШКОВИЋ: И на жене и на мушкарце.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Реците ми да ли се то односило и на српско становништво и на хрватско без разлике или је ту прављена нека разлика?

Сведок ЈЕЛИЦА ФРАНЧИШКОВИЋ: Прављена је разлика.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: У ком смислу је прављена разлика?

Сведок ЈЕЛИЦА ФРАНЧИШКОВИЋ: Па Срби нису морали ићи радити.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Реците ми кад сте помињали ове беле траке и ове пешкире беле или плахте на вашим двориштима, да ли је у том смислу прављена нека разлика, да ли су и српске и хрватске куће морале да имају те беле траке и Срби и Хрвати или је у том правцу прављена нека разлика?

Сведок ЈЕЛИЦА ФРАНЧИШКОВИЋ: Не, само Хрвати су морали траке и морали обиљежити своје капије.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Реците ми да ли Вам је познато да је тих дана почев од 10. па надаље морало да се негде некакве пропуснице прибављају да бисте се кретали кроз село?

Сведок ЈЕЛИЦА ФРАНЧИШКОВИЋ: Морали смо имати пропуснице.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Реците ми где сте прибављали те пропуснице?

Где сте, од кога сте добијали, од кога узимали пропуснице?

Сведок ЈЕЛИЦА ФРАНЧИШКОВИЋ: Па не би знала ја сад баш рећи точно.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Је ли Ви нисте ишли по те пропуснице па сте чули евентуално од других да су морали некуда ићи или сте и Ви ишли па се сада не сећате?

Сведок ЈЕЛИЦА ФРАНЧИШКОВИЋ: Ја сам ишла али ево не сјећам се, не сјећам се.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Добро. Помињали сте Ваш одлазак из Ловаса, негде у 12-том месецу, реците ми како је то било, је ли то био неки организован одлазак да одлази већа група људи из Ловаса или сте то евентуално Ви и Ваш муж кренули да напустите село?

Сведок ЈЕЛИЦА ФРАНЧИШКОВИЋ: Не, то је било организовано и ишли смо аутобусом. Одвезли су нас у Шид и онда из Шида смо се сналазили како смо знали.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Реците ми је ли био ту неко од домаћих Срба пре Вашег поласка и напуштања села? Где је тај аутобус дошао, како је то било, је ли био пун аутобус, је ли био неко од мештана Срба да је ту био евентуално испред аутобуса, у аутобусу, ишао са вама или тако нешто?

Сведок ЈЕЛИЦА ФРАНЧИШКОВИЋ: Аутобус је био пун, нас је дошао пописати, јој, један не знам више како се звао, знам да је Радојчић, да смо га звали Бајица, а сад како му је име ја више не знам, он је био у аутобусу да нас све попише.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Добро. Реците ми у вези овог Вашег сусрета са Деветаком, да ли се евентуално сећате да ли је он носио неку униформу, био у цивилу?

Сведок ЈЕЛИЦА ФРАНЧИШКОВИЋ: Не, био је у цивилу. Тај пут је био у цивилу.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Тај пут је био у цивилу, а да ли Вам је познато да ли је он иначе носио униформу или је стално био у цивилу?

Сведок ЈЕЛИЦА ФРАНЧИШКОВИЋ: Не знам јер ја га нисам више срела, тај пута смо се срели и више се нисмо никада срели.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Мало пре када вам је он постављао питања, Ви рекосте да сте се плашили њега и Ви и други мештани, Љубана Деветака сте се плашили, који је био разлог да се Ви њега плашите?

Сведок ЈЕЛИЦА ФРАНЧИШКОВИЋ: Па не знам говорило се Љубан је главни, Љубан је, не знам.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Јесте ли чули нешто везано за њега и свих ових дешавања, да он има неке везе са тим па га се плашите или како?

Сведок ЈЕЛИЦА ФРАНЧИШКОВИЋ: Не знам. Не могу рећи.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Рекли сте једног момента када је његов бранилац постављао питања, па и поводом тога што је Ви кажете он је био главни, па Вас је он питао како Ви то знате, а Ви сте рекли сам је рекао да је главни, а где је он то рекао? Молим?

Сведок ЈЕЛИЦА ФРАНЧИШКОВИЋ: Оне је рекао то сам чула, то није рекао мени него сам чула да је он рекао да је он од сада главни у Ловасу.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: А где је он то рекао да је главни у Ловасу?

Сведок ЈЕЛИЦА ФРАНЧИШКОВИЋ: Па не знам, неки скуп је валда био шта ли, не знам.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Реците ми помињали сте Вашег сина Златка да је он у том периоду значи напустио Ловас, тога дана 10.-ог, па Вас је бранилац Милана Радојчића нешто у вези тога питао, реците ми да ли је Ваш син Златко тога дана учествовао у некој одбрани Ловаса, да је нешто имао сукоб са овим снагама које су нападале село?

Сведок ЈЕЛИЦА ФРАНЧИШКОВИЋ: Не.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Помињали сте да су Вас, испитивао Вас овај Мирко у згради Општине, питао Вас за сина и тако даље, па ми реците да ли је имао униформу овај Мирко Рудић?

Сведок ЈЕЛИЦА ФРАНЧИШКОВИЋ: Не знам, не сјећам се.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Добро. Захваљујем се. Изволите даље.

СЛАВИЦА ЈОВАНОВИЋ: (Пуномоћник оштећених) Сведокиња је у једном тренутку рекла да је њена снаха била затворена једну ноћ и испитивана, па можете ли нам рећи кад је у ком периоду Ваша снаха била затворена и где?

Сведок ЈЕЛИЦА ФРАНЧИШКОВИЋ: Па она је била затворена у Општини једну цјелу ноћ, е сад то је већ било тамо негде, ја мислим да је то било негдје у 11. мјесецу, знам да је тога дана брала кукурузе и да није дошла кући са посла, остала је тамо јер је нису пустили кући.

СЛАВИЦА ЈОВАНОВИЋ: Је ли знате о чему је она била испитивана?

Адв. БРАНКО ЛУКИЋ: Приговор, ван оптужнице, молим вас, сад се изјаснила сведокиња да је у једанаестом месецу.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Па то је у оптужници.

СЛАВИЦА ЈОВАНОВИЋ: У оптужници је тако.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Половина једанаестог месеца је оптужница.

СЛАВИЦА ЈОВАНОВИЋ: О чему је Ваша снаха била испитивана?

Сведок ЈЕЛИЦА ФРАНЧИШКОВИЋ: Па углавном гдје јој је муж, шта је имао од оружја.

СЛАВИЦА ЈОВАНОВИЋ: Кажете да је она ишла да бере неки кукуруз, је ли и она обављала те радове пољске?

Сведок ЈЕЛИЦА ФРАНЧИШКОВИЋ: Да, да.

СЛАВИЦА ЈОВАНОВИЋ: Је ли то био исто принудни рад, је ли она ишла својевољно или је морала да иде на те радове?

Сведок ЈЕЛИЦА ФРАНЧИШКОВИЋ: Морала је.

СЛАВИЦА ЈОВАНОВИЋ: Кажите је ли она док је одлазила на те радове, је ли носила белу траку око руке?

Сведок ЈЕЛИЦА ФРАНЧИШКОВИЋ: Е па сад то не знам, јесу носили више кад су ишли радити, не знам, не сјећам се, не могу рећи.

СЛАВИЦА ЈОВАНОВИЋ: Добро, само је ли знате ко је испитивао кад је била тамо у Општини затворена?

Сведок ЈЕЛИЦА ФРАНЧИШКОВИЋ: Њу је испитивао Љубан.

СЛАВИЦА ЈОВАНОВИЋ: Испричали сте ову ситуацију када је опт.Милан Радојчић прошао преко Вашег дворишта и отишао у двориште Мате Ходака?

Сведок ЈЕЛИЦА ФРАНЧИШКОВИЋ: Да.

СЛАВИЦА ЈОВАНОВИЋ: Да ли знате да ли је Мато Ходак тад био ухапшен након тога?

Сведок ЈЕЛИЦА ФРАНЧИШКОВИЋ: Не, не знам.

СЛАВИЦА ЈОВАНОВИЋ: А шта се десило са њим, је ли он жив или?

Сведок ЈЕЛИЦА ФРАНЧИШКОВИЋ: Не, он је убијен на минском пољу.

СЛАВИЦА ЈОВАНОВИЋ: Кажите полицијски сат, помињали сте да је поподне уведен полицијски сат, је ли полицијски сат важио и за Србе или само за Хрвате у селу?

Сведок ЈЕЛИЦА ФРАНЧИШКОВИЋ: Е па сад то не знам, а знам да је за нас важио да нисмо смели никуда, после 4 сата више нисмо, до 4 сата још могли се кретати, али после 4 нисмо, а и преко дана се нисмо смели кретати, него једна највише двије особе су могле ићи улицом.

СЛАВИЦА ЈОВАНОВИЋ: Значи нисте смели да се крећете у групи?

Сведок ЈЕЛИЦА ФРАНЧИШКОВИЋ: Не, у групи се нисмо смели кретати.

СЛАВИЦА ЈОВАНОВИЋ: Ово што сте помињали да је пар људи из полиције, претходне пре напада, био са Вашим сином у селу, јесу тих пар људи били сви који су живели у Ловасу?

Сведок ЈЕЛИЦА ФРАНЧИШКОВИЋ: Па мислим да да, јер њих су била тројица валда, јер кажем они су њих премештали, они су били у Вуковару и онда после су их пребацили у Товарник, па су били у Илоку, па су били у Ловасу, али све је то било ништа јер.

СЛАВИЦА ЈОВАНОВИЋ: Само сам хтела да питам, тих пар полицајаца који су се налазили у Ловасу, то су били све људи из Ловаса?

Сведок ЈЕЛИЦА ФРАНЧИШКОВИЋ: Молим?

СЛАВИЦА ЈОВАНОВИЋ: Полицајци који су се 10.10. налазили у Ловасу, и јутро пред напад отишли из села, јесу то били полицајци који су били из Ловаса?

Сведок ЈЕЛИЦА ФРАНЧИШКОВИЋ: Да.

СЛАВИЦА ЈОВАНОВИЋ: Добро, приликом изласка из села 24.12.1991. године, да ли сте добили пропуснице за излазак из села?

Сведок ЈЕЛИЦА ФРАНЧИШКОВИЋ: Јесмо.

СЛАВИЦА ЈОВАНОВИЋ: Добро. Хвала, немам више питања.

НАТАША КАНДИЋ: Добар дан госпођо Јелице. Рекли сте нам да Вам је ћерка била удата за Србина овог Грковића, јесте их Ви виђали за ово време док сте били у Ловасу, од 10.?

Сведок ЈЕЛИЦА ФРАНЧИШКОВИЋ: Хоћете поновити питање.

НАТАША КАНДИЋ: Питам Вас да ли сте виђали ћерку и зета, почев од, после 10.10.?

Сведок ЈЕЛИЦА ФРАНЧИШКОВИЋ: Па виђала сам их али слабо.

НАТАША КАНДИЋ: Да ли знате да ли је она ишла да обавља ове пољске радове у брање кукуруза и друго?

Сведок ЈЕЛИЦА ФРАНЧИШКОВИЋ: Није.

НАТАША КАНДИЋ: Да ли је зет долазио код Вас кући?

Сведок ЈЕЛИЦА ФРАНЧИШКОВИЋ: Па он је био, не знам један пут, два пута, код нас и био је то кад је чуо да је мој муж затворен, онда је дошао да чује и покушавао је да га извуче међутим није успио.

НАТАША КАНДИЋ: Али пре тог 24. ако је долазио да ли сте разговарали о томе шта се догађа у селу, да ли сте питали за сестру, зета? Да ли сте питали за Петра? Да ли је нешто знао о томе, јесте га питали?

Сведок ЈЕЛИЦА ФРАНЧИШКОВИЋ: Па питала сам, али ништа нисам сазнала.

НАТАША КАНДИЋ: Кажите ми с обзиром да Вам је зет био Србин, је ли то била нека заштита за Вас?

Сведок ЈЕЛИЦА ФРАНЧИШКОВИЋ: Не знам да је био заштита не знам валда нас не би истјерали, валда ми не би мужа претукли тако да је он нешто могао направити.

НАТАША КАНДИЋ: Поменули сте неког војника из Ваљева који вам је рекао да не убијају и да не пљачкају они.

Сведок ЈЕЛИЦА ФРАНЧИШКОВИЋ: Да.

НАТАША КАНДИЋ: Где сте Ви видели тог војника?

Сведок ЈЕЛИЦА ФРАНЧИШКОВИЋ: Па не могу, шта ја знам, ја сам тог дечка видјела пар пута јер је тамо био стационар, кажем близу наше куће и кажем он је нама рекао ми вам људе не убијамо ми вам куће не палимо, то вам раде ваши мјештани, то је тај дечко.

НАТАША КАНДИЋ: Јесу они, у којој су кући били они стационарани, ти војници из Ваљева?

Сведок ЈЕЛИЦА ФРАНЧИШКОВИЋ: Не знам.

НАТАША КАНДИЋ: Јесу били у Вашој близини?

Сведок ЈЕЛИЦА ФРАНЧИШКОВИЋ: Па били су у близини.

НАТАША КАНДИЋ: Јесу долазили код Вас кући?

Сведок ЈЕЛИЦА ФРАНЧИШКОВИЋ: Па нису долазили.

НАТАША КАНДИЋ: Како су се понашали према Вама?

Сведок ЈЕЛИЦА ФРАНЧИШКОВИЋ: Па доста коректно, мислим могу рећи да су они доста коректно се према нама понашали.

НАТАША КАНДИЋ: Кажите ми када је Ваш сестрић Ђука, шта Вам је тачно Ђука Радочај, сестрић? СС Јесте са њим разговарали о томе шта се догодило на минском пољу?

Сведок ЈЕЛИЦА ФРАНЧИШКОВИЋ: Како мислите сада.

НАТАША КАНДИЋ: Да ли Вам је Ђука после минског поља, да ли сте видели Ђуку после минског поља?

Сведок ЈЕЛИЦА ФРАНЧИШКОВИЋ: Да.

НАТАША КАНДИЋ: Да ли Вам је рекао ко их је одвео тамо на минско поље?

Сведок ЈЕЛИЦА ФРАНЧИШКОВИЋ: Па рекао ми је али ја сад не знам, не могу рећи углавном су ишли на минско поље, када су ишли горе онда су им рекли да се сви ухвате за руке и да млате ногама као да косе траву.

НАТАША КАНДИЋ: Само да Вас питам ово, да ли Вам је можда рекао, да ли сте можда чули, да ли је рекао да кад су кренули на минско поље, да ли су они знали. Молим вас, да ли је он знао, добро, када су кренули из Задруге, да ли Вам је можда рекао да ли су им рекли куда их воде, шта им је задатак?

Сведок ЈЕЛИЦА ФРАНЧИШКОВИЋ: Они су рекли да иду у брати грожђе колико ја знам.

НАТАША КАНДИЋ: Добро, хвала вам, ја немам више питања.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Имате ли још нешто да кажете што Вас нико није питао а Ви сматрате да је битно да истакнете или нешто што сте се сетили у међувремену?

Сведок ЈЕЛИЦА ФРАНЧИШКОВИЋ: Па не знам, можда нешто има али не пада ми сад све на памет.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Добро. Захваљујем Вам се што сте се одазвали позиву Вишег суда у Београду да сведочите.

Довршено сведочење.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Одјављујемо се са Жупанијским судом у Вуковару.

Суд доноси

Р Е Ш Е Њ Е

Главни претрес се прекида у 11:06 часова и биће настављен у 11:45 часова.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Зато што у 15 до 12 имамо овај други линк са Жупанијским судом у Ријеци, за ов сведока Невенку Балић, па зато правимо ову паузу од 45 минута.

Суд доноси

РЕШЕЊЕ

Главни претрес се наставља у 12:07 часова испитивањем сведока НЕВЕНКЕ БАЛИЋ путем видео-конференцијске везе успостављене са Жупанијским судом у Ријечи у присуству судије.

Ко је од судија у Жупанијском суду у Ријечи присутан у судници:

У присуству судије Ксеније Зорц.

СВЕДОК НЕВЕНКА БАЛИЋ

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Госпођо Балић, добар дан.

Сведок НЕВЕНКА БАЛИЋ: Добар дан.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Да ли се Ваш отац зове Јуре?

Сведок НЕВЕНКА БАЛИЋ: Да.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Шта сте Ви по занимању?

Сведок НЕВЕНКА БАЛИЋ: Професор њемачког језика.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: По занимању професор немачког језика. Ваша садашња адреса да ли је Нови Винодолски, Краса број 40?

Сведок НЕВЕНКА БАЛИЋ: Краса 40, јесте.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Са пребивалиштем у Новом Винодолском, ул. Краса број 40. Реците ми годину Вашег рођења, је ли то 1950?

Сведок НЕВЕНКА БАЛИЋ: Јесте.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: И место рођења Ловас?

Сведок НЕВЕНКА БАЛИЋ: Јесте, 1950. Ловас.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Добро. Само мало се примакните микрофону да бисмо Вас јасније сви чули. Ја ћу Вам прочитати имена и презимена свих оптужених па ћете Ви рећи да ли сте евентуално са неким у сродству или у завади. Оптужени Љубан Деветак, Милан Девчић, Милан Радојчић, Жељко Крњајић, Миодраг Димитријевић, Дарко Перић, Радован Влајковић, Радисав Јосиповић, Јован Димитријевић, Саша Стојановић, Драган Бачић, Зоран Косијер, Петроније Стевановић, Александар Николаидис.

Сведок НЕВЕНКА БАЛИЋ: Нисам с никим.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Нисте ни у завади са оптуженима несродна, није у завади. Бићете саслушани као сведок, као сведок сте дужни

истину да говорите, давање лажног исказа је кривично дело. Пре него што кренете да дајете исказ положићете заклетву понављајући ове речи које ја изговорим. Заклињем се.

Сведок НЕВЕНКА БАЛИЋ: Заклињем се.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Да ћу о свему.

Сведок НЕВЕНКА БАЛИЋ: Да ћу о свему.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Што пред судом будем питана.

Сведок НЕВЕНКА БАЛИЋ: Што пред судом будем питана.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Говорити само истину.

Сведок НЕВЕНКА БАЛИЋ: Говорити само истину.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: И да ништа од онога.

Сведок НЕВЕНКА БАЛИЋ: И да ништа од онога.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Што ми је познато нећу прећутати.

Сведок НЕВЕНКА БАЛИЋ: Што ми је познато нећу прећутати.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Опоменута, упозорена, а након полагања заклетве, изјављује. Пред судом у Београду се води кривични поступак против ових 14 лица које сам Вам прочитала, због кривичног дела ратни злочин против цивилног становништва, предмет оптужбе је страдање 69 цивила хрватске националности у Ловасу у 10 и 11 месецу 91 године, иначе, ближи предмет оптужбе је напад на Ловас, затим противзаконита затварања, мучења, телесна повређивања и убиства хрватског становништва и догађаји на минском пољу. Ви сте већ овде давали исказ, не овде, него пред Жупанијским судом у Ријеци 9.3.93.године, и пред Жупанијским судом у Вуковару 14.10.2003.године, па ћете испричати суду све што је Вама познато, из ових исказа произилази да заиста нисте били у Ловасу у том периоду, а с обзиром да сте и оштећени да је из Ваше фамилије мајка страдала, испричаћете суду све што Ви знате, било нека непосредна сазнања или посредна сазнања ако сте нешто чули у вези свих ових дешавања која су предмет оптужбе. Изволите.

Сведок НЕВЕНКА БАЛИЋ: Добро. Као што сте рекли, овај, ја особно нисам била тамо, нити сам ишта видела. Све што ћу Вам испричати то сам чула од мојих рођака, односно сусједа. Моја мајка је убијена 10.10.1991., мајка се налазила у подруму обитељске куће заједно са њеном сестром Острун Маром, братом Кесер Драганом, њезином снахом, затим, ту су биле још од нечакиња њезин муж и сусјед, сусјед Србин, Грковић Раде, сусјед дакле из прве овај, који живи до нас одмах кућа, били су у подруму обитељске куће када је почео напад, гранатирање мјеста, негдје је било ујутру 7 сати, послије 7, то сам чула дакле од приче моје тете Маре Острун, која је дошла

након 5, 6 мјесеци након тог напада. Дакле, били су сви заједно у подруму. Мама је свима рекла да је она спремна ако буде напад, она има сва документа поред себе и показивала им је чак и сву уштеђевину коју је држала у џеповима те спортске одеће коју је имала на себи. Након извесног времена, можда пола сата, опет се чула паљба и запаљена је кућа до нас, тако да мајка излази из подрума заједно са тим Србином (Грковић Радом), носе канту воде да би гасили тај пожар. Међутим, како је она отишла више се није вратила. То ми је рекла тета а и ујак. Они нису смели из подрума изаћи јер се сво време чула паљба, тек након извесног времена можда је то могло бити 5 до 6 сати, ујак је изашао ван и на цести, дакле, кућу испред наше видео је маму да лежи обливена крвљу, међутим, није смео близу ње. Е, сада тај, интересантно ми је и врло чудно да тај сусјед Грковић Раде који је нажалост и покојни сада већ, који се нашао заједно с мајком у подруму, били су иначе у добрим односима, да напоменем, суседским, изашао је с њом и није се више вратио натраг да би обавјестио родбину у подруму да је мајка убијена. Мало ми је чудно камо је он нестао, како се успео спасити и чудно ми је како да он није страдао, заједно су били. Она је погођена мецима. Као доказ ја имам допис са Завода за судску медицину из Загреба 02.07.1997. године када је извршена ексхумација жртава и након тога идентификација и обдукција, пише да је узрок смрти многоструке стрелне озледе у предјелу вратне краљешнице. Овај документ имам ту поред себе ако је потребно да Вам покажем.

Е, сада видите даље следе приче. Ја ништа не знам ко је то урадио, међутим, по причама, сад ћу испричати оно што сам рекла прије неколико година у два наврата ако сте Ви прочитали. К мени долази, ја сам овде била смештена као прогнаник, у међувремену сам нашла посао у својој струци, одмах била позвана, долази ми један мјештанин из Ловаса, по мени Филић Емануел који ми каже овако ријечима, звали су ме Нено «Твоју маму је убио Воркапић Милан, звани «Трнда», оца Николе Воркапића». Он је то чуо, пазите опет то је оно рекла-казала, чуо од господина Ловрић Мирка који је нажалост исто већ преминуо јер низ година је прошло. Дакле, од тог господина Ловрић Мирка је чуо јер се дотични злочинац њему хвалио, ја ћу сад цитирати «Како сам је нанишанио» и те ријечи његове мени преноси господин Емануел Филић. Након извесног времена сам, па сад не знам точно, можда 95., 96. покушала назвати тог Раду Грковића који је у међувремену био смештен код кћери у

Дарувару. Тако питала сам га мало појединости и све како је то било. Он ми није хтео ништа открити него ми је тад рекао да је мама имала новац и да је тај новац њој отуђен а да је тај новац отуђио и отац од тог злочинца, он и његов отац. Било је пуно, не знам која је то свота била, позамашна свота од тога. Након тога је кућа опљачкана, у тој пљачки те куће, велике обитељске куће судјеловали су родитељи тог дотичног, то сам уједно чула од моје тете Острун Маре која је долазила обилазити кућу јер је кућа, од кад је мајка убијена, у кући је остала моја тета Мира Павличевић која је исто нажалост исто умрла прије 6 година, она је остала живети та моја тета Мара, мамина сестра рођена која је сад жива, долазила је обилазити њу и када год је дошла затекла би у кући те сусједи, значи родитеље тог Милана Воркапића званог «Трнду», који су носили електричне апарате, робу итд., све оно што је било у кући. Што још могу рећи да. Од госпође Мађаревић Зденке, која сад исто живи у Ловасу, жива је на срећу, чула сам да је она из те обитељске куће спасила пуно ствари у намери да нас сутра мени то или и мом брату достави. Међутим, када је за то сазнао тај Воркапић Милан, звани «Трнда», дошао је к њој на врата пушком и наредио да му све то врати њему. Затим, његов брат Воркапић Илија, он је исто у неколико наврата долазио у ту нашу обитељску кућу кад је мајка убијена, дакле, опет сам сазнала према причи моје тете Мире Павличевић која је такође покојна, већ сам споменула, он је долазио у кућу с намером да тражи наводно некакве бомбе на тавану и том приликом је исто носио, том приликом је рецимо узео један телевизор који је ето тако безначајан и након, сад која је то година могла бити, можда 5-6 година кућа је исто тако срушена, не само моја него још три куће на том подручју, значи те четири куће су срушене и на том месту је никла православна црква која је срушена 2002. године. Значи, на темељима те моје куће је никла једна православна црква. Е, сада не знамо ко је дао налог да се гради, наводно према причи тог Грковић Раде, тад је био Љубан Деветак главни у селу, да ли је он наложио да се руше те куће и гради та црква. Документ о тој градњи и о том рушењу цркве имам и овдје код себе. Ево отприлике то је све што бих могла рећи.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Ево сада ће странке да Вам постављају питања, најпре заменик тужиоца. Изволите тужиоче.

ЗАМЕНИК ТУЖИОЦА: Госпођо Балић, ја заступам оптужбу у овом поступку. Поставићу Вам само неколико питања. У једној Вашој

изјави коју сте дали својевремено у Ријеци, између осталог сте на почетку рекли да сте отишли из Ловаса још 10. рујна?

Сведок НЕВЕНКА БАЛИЋ: У деветом мјесецу, 11.09.

ЗАМЕНИК ТУЖИОЦА: Да ли нам можете објаснити то отишли из којих разлога сте се преселили и живели на неком другом месту?

Сведок НЕВЕНКА БАЛИЋ: Пазите, из којих разлога. У то време већ навелико трајао је напад на Вуковар, а ја сам отишла с том намером да дијете упишем у школу у Цриквеницу, будући да су моји родитељи пореклом приморци с тог подручја, имали смо камо отићи, тако да сам отишла да дијете уписати у школу и ниам се више вратила. Муж се вратио и како се вратио више нисмо имали контакта али смо имали телефонске везе и то је било готово. Ја сам онда остала ту и након два тједна сам добила позив да се јавим на радно место као професор немачког језика у школу у Краљевици и остала сам до данашњег дана, а мама је остала у мјесту, мама и тета Мира с којом је она живела у кући.

ЗАМЕНИК ТУЖИОЦА: Током овог сведочења данас Ви сте рекли да сте посредно добили из два извора информације о начину страдања Ваше мајке. Исто тако у једној од ових изјава, односно у изјави коју сте дали још 2003. године, између осталог је наведено да сте рекли да сте у вези страдања Ваше мајке добили још једну информацију и то од Јелене Бакете, а она да је ту информацију добила од Фрање Сабљака да су Трнда и овај убили Вашу мајку?

Сведок НЕВЕНКА БАЛИЋ: То ми је својевремено она исто рекла да, да у том свом исказу сам заборавила рећи и од ње сам то чула, да.

ЗАМЕНИК ТУЖИОЦА: Помиње се овде Фрањо Сабљак. Да ли је он жив и где живи данас?

Сведок НЕВЕНКА БАЛИЋ: Ја не знам, то сам ја од те госпође чула да је он то њој рекао, не знам сад где он живи, нисам била с њим у контакту.

ЗАМЕНИК ТУЖИОЦА: У истој овој изјави је наведено да сте рекли «Кућа моје мајке је срушена по наређењу оптуженог Љубана Деветака, јер су ми то мештани Ловаса потврдили»?

Сведок НЕВЕНКА БАЛИЋ: Да, тако су говорили они, а и тај Грковић Раде ми је исто знао рећи у том телефонском разговору исто.

ЗАМЕНИК ТУЖИОЦА: Хоћете ли конкретније рећи шта Вам је то пренео Грковић Раде у вези ове констатације коју сам малопре цитирао?

Сведок НЕВЕНКА БАЛИЋ: Па рекао ми је тад, ја сам њега питала Рајко објасни ми, ми смо њега тако звали Рајко, објасни ми како је

мама страдала, рекао је «ишли смо гасити кућу и она је једноставно погођена». А питала сам га са чије стране, међутим, он ми је то прећутао, није хтео рећи ко је, него по њиховим причама то је још увек била непозната особа јер је он исто православац и нормално да је он онда штитио њих, није хтео рећи истину.

ЗАМЕНИК ТУЖИОЦА: Изволите, прекинуо сам Вас, изволите.

Сведок НЕВЕНКА БАЛИЋ: Али кад сам га, али тад још кућа није срушена па кад сам га после питала за кућу, међу тим кућама је срушена и његова онда је рекао да је као Љубан Деветак, као не знам како су га звали командант села, он је одлучивао о свему, да је он исто одлучио да се те куће руше, те четири куће и да се направи црква. Црква је била све до 2000. године на том плацу.

ЗАМЕНИК ТУЖИОЦА: Изузев о страдању Ваше мајке, да ли имате нека посредна сазнања и о страдању евентуално неких других Ваших мештана у Ловасу из тог времена од момента напада?

Сведок НЕВЕНКА БАЛИЋ: Не, не знам ништа, знам да су тај дан, тај дан је пуно људи страдало, а не знам на који начин.

ЗАМЕНИК ТУЖИОЦА: Да ли сте Љубана Деветака познавали пре ових догађања?

Сведок НЕВЕНКА БАЛИЋ: Да, да и то јако добро, били смо у добрим односима, то је супруг моје иначе пријатељице из детињства и живјели су преко пута куће мојих родитеља. Увијек смо били у добрим односима и прије рата, мајка с њима исто никад није била у завади, једни другима смо помагали и не могу ништа друго рећи. После га никад нисам нити видјела, нити чула шта о њима и ништа, јер сам сво време сам овде боравила од 1991. године и остала.

ЗАМЕНИК ТУЖИОЦА: Да ли сте познавали од раније Милана Девчића? Да ли се чујемо?

Сведок НЕВЕНКА БАЛИЋ: Да.

ЗАМЕНИК ТУЖИОЦА: Питао сам Вас да ли сте пре тих догађања познавали Милана Девчића оптуженог?

Сведок НЕВЕНКА БАЛИЋ: Кога да ли сам познавала?

ЗАМЕНИК ТУЖИОЦА: Милана Девчића?

Сведок НЕВЕНКА БАЛИЋ: Јесам, јесам, али ништа не могу знати после што је било, познавала сам, све њих сам познавала ове из Ловаса.

ЗАМЕНИК ТУЖИОЦА: И Милана Радојчића, Жељка Крњајића?

Сведок НЕВЕНКА БАЛИЋ: Да.

ЗАМЕНИК ТУЖИОЦА: Да ли Вам је ико након тих догађања причао о томе ко су они били у то време у Ловасу, како су се понашали или било шта о њима што сте евентуално од неких других лица чули?

Сведок НЕВЕНКА БАЛИЋ: Нисам пуно јер сам ја јако била забринута за моју трагедију тако да нисам јер први мој одлазак у Ловас био је 1998. године када је био покоп жртава домовинског рата и после одлазим једанпут годишње на гробље и то је све, немам никакве контакте више са местом.

ЗАМЕНИК ТУЖИОЦА: Хвала, немам питања.

Сведок НЕВЕНКА БАЛИЋ: Молим.

Адв. ЗВОНИМИР ЗДРАВКОВИЋ: Добар дан госпођо Балић, ја сам адвокат Здравковић.

Сведок НЕВЕНКА БАЛИЋ: Добар дан.

Адв. ЗВОНИМИР ЗДРАВКОВИЋ: Кад су Вам пренели да је срушена кућа, када је то било?

Сведок НЕВЕНКА БАЛИЋ: Е, сад не могу сад точно рећи која је то година могла бити, да ли је 1997. или тако некако.

Адв. ЗВОНИМИР ЗДРАВКОВИЋ: 1997. године је срушена, је ли?

Сведок НЕВЕНКА БАЛИЋ: Не знам сад точно.

Адв. ЗВОНИМИР ЗДРАВКОВИЋ: Можете ли са сигурношћу рећи да није срушена 1991. године?

Сведок НЕВЕНКА БАЛИЋ: Не, не, 1991. године није јер је моја тета још тада живела 5-6 месеци тамо, моја тета Мира Павличевић која је умрла прије 6 месеца и по коју су из Београда, будући да ја имам тету у Београду и братића која је исто нажалост покојна, они су дошли по њу, мислим крајем 1991. године, она је с њима живела до 1995. године, тако да није.

Адв. ЗВОНИМИР ЗДРАВКОВИЋ: Хвала Вам.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Има ли још неко питања од браниоца? Од оптужених има ли неко питања? Нема нико питања. Госпођо Балић, реците ми да ли је Ваш брат, Звонко се зове Павличевић, је ли тако?

Сведок НЕВЕНКА БАЛИЋ: Да.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Да ли је он био у Ловасу?

Сведок НЕВЕНКА БАЛИЋ: Не, не, не живи у Ловасу, он живи исто овде у Новом Виндолском на истој адреси.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Да, а реците ми тог дана када се све то дешавало да ли је био у Ловасу?

Сведок НЕВЕНКА БАЛИЋ: Не, ми смо били исто овде на овом подручју.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: А реците ми да ли је Ваш брат учествовао у неким полицијским или хрватским војним снагама у том периоду?

Сведок НЕВЕНКА БАЛИЋ: Не.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Не?

Сведок НЕВЕНКА БАЛИЋ: Не, није.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: А реците ми да ли је неко видео начин на који је страдала Ваша мајка?

Сведок НЕВЕНКА БАЛИЋ: Не, ни то нажалост није видео нико, осим тог сусјета Раде Грковића који неће рећи истину, који се није ни појавио послије да јави мојим рођацима који су били у подруму с мајком и након 5-6 сати, знате.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: А реците ми јесам ли ја Вас добро разумела да је Вама тај Раде Грковић рекао да је њу погодио неки непознати војник или тако?

Сведок НЕВЕНКА БАЛИЋ: Па не, погођена, од стране чије не зна он све.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: А ово што сте спомињали да имате неки писмени документ да ли је то пријава о смрти од 02.07.1997. године, Завод за судску медицину?

Сведок НЕВЕНКА БАЛИЋ: Тако је, ево имам и овде код себе, да ли треба да покажем?

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Имамо и ми, да.

Сведок НЕВЕНКА БАЛИЋ: И ви имате, тако је, ту пише.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Начин на који је страдала?

Сведок НЕВЕНКА БАЛИЋ: Да, обдукција је показала. Значи, с леђа да је погођена, значи у пределу вратне краљешнице, с леђа да је упуцана.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Добро. А реците ми у неком даљем разговору са свим тим Вашим мештанима, рођацима из Ловаса, да ли Вам је још неко од родбине страдао тад у том периоду?

Сведок НЕВЕНКА БАЛИЋ: Нисам добро чула да ли је мени?

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Осим мајке да ли Вам је неко од родбине још страдао?

Сведок НЕВЕНКА БАЛИЋ: Па мени није, него с мужеве стране су рођаци страдали доста, а не из нашег места, у рату је погинуо.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Да, из Ловаса нико?

Сведок НЕВЕНКА БАЛИЋ: Да.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Добро. А када сте разговарали са Вашим мештанима, шта сте сазнали шта се тих дана дешавало у селу?

Сведок НЕВЕНКА БАЛИЋ: Чујте, то је било напад на мјесто, група паравојних формација је напала мјесто, људи, недужни цивили су страдали, они су били сви у подрумима својих кућа заштићени, али нису нажалост били заштићени, нису се могли заштитити.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Јесте ли добили још неке информације?

Сведок НЕВЕНКА БАЛИЋ: Не, нисам.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Добро. Изволите даље.

СЛАВИЦА ЈОВАНОВИЋ: (Пуномоћник оштећених) – Да ли је сведокињи познато како је сахрањена њена мајка и кад?

Сведок НЕВЕНКА БАЛИЋ: Могу одговорити?

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Изволите.

Сведок НЕВЕНКА БАЛИЋ: Да, те жртве су лежале, односно моја мајка, знам за њу, једно два, три дана вани на улици да би након тих, тог извесног времена биле на некакав чудан, мистериозан начин покупљене у камионе једна на другу и бачене на гробље у једну јаму где су нажалост трунули све до 1997. године кад је омогућена ексхумација под водитељством господина Клајна који је био тад тамо и те године смо ми били позвани на идентификацију негде у седмом мјесецу да би тек 1998. године омогућен покоп, достојанствен покоп тих жртава. Значи, премда је моја, моји родитељи су имали обитељску гробницу, тата је умро, 6 година је био већ покопан, обитељска гробница, није допуштено да се покопају тамо него су, ја могу рећи нажалост како су људи бачени били у ту јаму.

СЛАВИЦА ЈОВАНОВИЋ: Хвала. Можете ли можда да објасните да ли можда знате зашто је баш Ваша кућа срушена и на том месту саграђена црква?

Сведок НЕВЕНКА БАЛИЋ: Па није баш само моја него још три куће, четири, а можда зато што је то било атрактивно мјесто јер је у строги центар села, до мене одмах је школа, одмах је ту аутобуска станица, значи строги центар села, можда због тога, не знам.

СЛАВИЦА ЈОВАНОВИЋ: Добро, хвала, немам више питања.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Ево само још нешто овде. Из Вашег ранијег исказа видим да сте рекли да је Боро Кесер, овај Ваш братић, је ли Вам то неки рођак?

Сведок НЕВЕНКА БАЛИЋ: Не, он је братић.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Па сте овде рекли «Знам да су становници Ловаса, па тако и многи моји пријатељи, моја родбина морали напустити Ловас јер је тако било одлучено у том некаквом штабу окупацијске војске који је штаб био и вјероватно још јесте смештен

у центру села у кући мог братића. Тај мој брат живи у Аустрији, а кућа је била празна». А реците ми каква су то Ваша сазнања о том неком штабу, у тој кући?

Сведок НЕВЕНКА БАЛИЋ: Чујте, то сам исто чула од људи, пуно људи, сад детаљну информацију не знам.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Да ли су Вам рекли ко је то био у том штабу?

Сведок НЕВЕНКА БАЛИЋ: Е, сад то исто не знам појединости стварно.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: А реците ми, помињали сте овде и нека Ваша сазнања да за неког Перу Рендулића?

Сведок НЕВЕНКА БАЛИЋ: За њега да сам спомињала?

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Поменули сте «Познавала сам Рендулић Перу и знам да је 15-ак дана након напада на Ловас пронађен мртав у кући.

Сведок НЕВЕНКА БАЛИЋ: Да, то сам чула, то сам чула исто и он је пронађен мртав на тавану своје куће, то сам чула.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: У кући Обрада Тепавца, тако сте рекли тада те 1993. године?

Сведок НЕВЕНКА БАЛИЋ: То сам чула тако од људи, дакле од људи који су долазили, дакле људи су долазили након месец, два, годину као прогнани и стизали су на ова подручја јер свако би тако по нешто чуо, јер то су те моје изјаве биле онда тако парцијалне.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Између осталих Ваших сазнања овде сте рекли «За Деветак Љубана ми је познато да је касније преузео функцију директора Пољопривредне задруге»?

Сведок НЕВЕНКА БАЛИЋ: Да, па том сам исто чула од људи.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Је ли то од ових мештана који су остали?

Сведок НЕВЕНКА БАЛИЋ: Од мјештана који су остали па долазили као прогнаници поново у слободне дјелове Хрватске.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Добро. Имате ли још нешто да изјавите што Вас нисмо питали, а Ви сматрате да је то битно да истакнете у вези овога поступка?

Сведок НЕВЕНКА БАЛИЋ: Немам, све сам рекла.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Добро. Има ли тужилац допунских питања? Нема.

Питања више нема.

Довршено сведочење.

Добро. Госпођо Балић захваљујем Вам се што сте се одазвали да сведочите у вези овог поступка који се води пред Вишим судом у Београду. До виђења и само да се одјавимо са Жупанијским судом у Ријеци.

Сведок НЕВЕНКА БАЛИЋ: До виђења.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Ево само да се одјавимо. Изволите.

Адв. ИГОР ОЛУЈИЋ: (Бранилац окр. Милана Радојчића) – Имам само примедбу, а односи се на чињеницу да сведочењу овог сведока није присуствовао судски орган Републике Србије, што је обавеза по Закону о ратификацији II Додатног протокола за Европску конвенцију за међусобно пружање правне помоћи у кривичним стварима, члан 9 став 5 тачка а.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: То што Ви наводите апсолутно није тачно. Можда имате погрешан превод тог II Додатног протокола уз Европску конвенцију о међусобном пружању правне помоћи. Тамо у том оригиналном тексту Протокола пише да треба да буде присутан неко од замољене државе а не државе молиље. Према томе, није обавезно присуство никога из суда у Београду да би било важећа видео-конференцијска веза и то је уосталом уопште познато. Суд у Београду је више пута и у ранијим неким навратима остваривао видео-конференцијске везе, чак у неким ситуацијама и са Америком и није било потребно присуство било кога из суда у Београду.

ЧЛАН ВЕЋА-СУДИЈА ТАТЈАНА ВУКОВИЋ: Погрешно су превели, имамо то из министарства. Узмите енглески превод.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Узмите оригинал верзију. Завршили смо за данас.

Суд доноси

РЕШЕЊЕ

Главни претрес СЕ ПРЕКИДА у 12:41 час и биће настављен 22.04.2010. године са почетком у 09:30 часова.

Довршено.

ЗАПИСНИЧАР

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА-СУДИЈА